

דבר ישי"ח

ממון שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

פשוט על המגילה

"ושם שני מחלון וכליון".

בילקוט א"ר יוחנן צריך אדם לחוש לשם מחלון שהוא לשון מחילה נזדווגה לו רות שהיתה מרתתת מן העברות כליון לשון כלי' נזדווגה לו ערפה שיצאת ממנה גלית. נראה דמהפסוקים משמע שמחלון היה גדול מכליון שמקדימו בכל מקום וגם נראה דערפה גדולה מרות כמ"ש שם האחת ערפה ושם השנית רות ושניהן היו בנותיו של עגלון מלך מואב כמ"ש במדרש רות פ"ב ובסנהדרין ק"ה ב' ולפי הסברא היה צריך מחלון הגדול לישא את ערפה הגדולה וכליון את הקטנה אלא משום דשמא גרים וזכה מחלון לישא את רות [כמ"ש את רות אשת מחלון וגו'] לכך נזדווגה לו שנשאו להיפך וזה כונת המדרש.

אמנם יל"ע הרי אמרו בב"ב צ"א א' אלימלך גדול הדור ה' ואיך לא חשש למ"ש צריך אדם לחוש לשם וקרא לבנו כליון. ויש לומר, דלפעמים הוא לשון ברכה כגון שנפלו עליהם שונאים רשעים להורגן וקראו כליון שיכלו השונאים או שרבו העכברים שמשחיתין את התבואה כהיאא דירושלמי דמאי פ"א ה"א וקרא לו כליון שיכלו העכברים שהוא סימן ברכה אז, וקמ"ל דאפילו כשקורא לברכה ואז צריך את זה מ"מ כיון שבעלמא הוא סימן קללה צריך אדם לחוש לשם וכמו שאמר ר' יוחנן מכיון שזה יכול להזיז בפעם אחרת כמו שהיה במחלו וכליון.

דרש על המגילה

"יש גואל קרוב ממני".

טוב שמו וי"א פלוני אלמוני שמו (רו"ר פ"ו) והוא בן נחשון בן עמינדב (ב"ב צ"א א') וי"א שהוא אחיו של בועז הגדול ממנו (תנחומא בהר סי' ג' ע"ש ועי' רו"ר פ"ו).

על ההפטרה

"ויהי בשלשים שנה ברביעי וגו' ואני בתוך הגולה על נהר כבר" וגו'. צריך טעם למה הוצרך כאן להאריך ולכתוב הזמן והמקום ושהי' בגולה. וי"ל משום דאמר' בחגיגה י"ג ב' כל שראה יחזקאל ראה ישעי' למה יחזקאל דומה לבן כפר שראה את המלך כו' וכתבו תוס' לבן כפר שראה המלך שצריך לו להביא סימנים לאחרים קודם שיאמינוהו לפי שראהו שלא במקומו ואין דרכו להתראות שם וה"נ אמר יחזקאל שראהו על נהר כבר לפיכך נתמהו שומעיו עכ"ל ולכן הקדים לבאר הטעם למה הוצריך להארך כ"כ ולפרט הכל לא כמו ישעי' שקיצר לפי שהי' בתוך הגולה ואחר החורבן ובארץ בבל על נהר כבר ולכן הי' מוכרח להוכיח דבריו וכנ"ל.

שו"ת בעניי המגילה וחג השבועות

ש. לפי הדעה בחז"ל שערפה ורות נתגיירו לפני שנישאו למחלון וכליון א"כ איך אמרה להם נעמי לכנה שבנה וגו' לבית של ע"ז.

ת. יכולות לחזור רק ישמרו מצוות. שהתורה קוראה לו חג השבועות ויל"ע הרי אמרו מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי ואמאי אין קוראין לו חג הימים.

ת. וי"ל דבשבועות כתיב שבעה שבועות תספר לך שהן מ"ט יום וכיום הני' שבועות, אבל בימים כתיב תספרו חמשים יום (ועי' ברא"ש סוף פסחים למה כתיב חמשים) ולפ"ז צריך להיות שבועות נ"א וכדי שלא יטעו קרי לי' חג השבועות שהלך אחר השבועות ולא אחר הימים (ועי' ר"ה ה' א' ובריטב"א שם).

(טעמא דקרא)

מעניי חג השבועות

בפסחים ס"ח ב' הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מ"ט יום שניתנה בו תורה הוא. יש לפרש דאי ס"ד דבעינן או כולו לה' או כולו לכם א"כ באותו יום שניתנה תורה לא קיימו המצוה שהרי בלילה ובבקר עד מתן תורה לא למדו שעדיין לא קבלו התורה ואח"כ למדו נמצא שביום זה לא הי' לא כולו לכם ולא כולו לה' אלא ע"כ דבעצרת בעינן נמי לכם [מיהו למ"ד בשבת ניתנה תורה הי' צריך בלא"ה לכם משום שבת].

(טעמא דקרא)

גליון זה יוצא לע"נ דוד המלך ע"ה נדבכת י.ב.ז. לבריאות ולהצלחה בכל הענינים

יצא לאור במהדורה חדשה
ספרו של רבינו שליט"א
"למכסה עתיק"
ונוסף עליו שו"ת לבנימין אמר
ניתן להשיג בחנויות הספרים
או בפלא' 052-7628973

דבר העורך

חג השבועות חג שכולו סביב התורה וקבלתה מן הראוי שנביא מדברי רבינו כפי שכתב בספרו "אורחות יושר" ערך תורה וז"ל: "יש בחורים שחושבים שהתורה תלך להם קל וכשרואים שלא הולך קל חושבין שאין מסוגלים ללמוד ומתייאשים וסופם שמפסיקים ללמוד וזה טעות גדול שהתורה א"א שתלך קל.... והרוצה להיות ת"ח אמיתי צריך לשקוד הרבה על התורה וללמוד בהתמדה והדבר ידוע בישיבות שלא הבעלי כשרון הצליחו בדרך כלל אלא המתמידים... אפי' מי שחלש מאד בכשרון אם יתמיד כבר הבטיחו חז"ל שיצליח [ובלבד שיהא ירא שמים].... ועי' בחיי עולם מאמו"ר זללה"ה ח"ב פי"ב שהביא מחוט המשולש מעשה בבחור א' בן י"ז שבא להחת"ס ורצה ללמוד והוא לא למד מעולם והחת"ס קיבל אותו וביקש להבחורים שילמדו אתו והוא הי' קשה לשמוע ומהר לאבד ולא הצליח כלום ומ"מ מרוב שקידתו לא עזב התורה ובמשך הזמן הצליח וגם עשה פרי ונעשה ת"ח גדול ורב בעיר גדולה... ובאמת עיקר הקושי הוא בהתחלה אבל אח"כ כשמתרגל בתורה ונהנה ממנה [...] עיקר הקושי יורד אז... כי קדושת התורה קודמת לכל כי היא תכלית בריאת העולם ובזכותה אנו קיימין" עכ"ל.

יהי רצון שנוכח לקבל את התורה מאהבה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולא תמוש התורה מפינו ומפי זרעינו עד עולם.

בברכת חש חנ

יחזקאל חש חנ

בעניני מגילת רות

"שלף איש נעלו".

ובתרגום ית נרתק יד ימיני, והיינו דמפרש דנעלו אין הכונה נעל ממש רק בית יד שעל היד וצריך טעם מנ"ל שאין הכונה נעל ממש וכדמשמע בגמ' דידן בב"מ מ"ז א'. וי"ל דהתרגום אזיל בשיטת הירו' בב"מ פ"ב ה"ח שאין נכנסין במנעלין לביהכ"נ וביהמ"ד (וע"ש בציון ירושלים באורך) וכאן כתיב ובוועז עלה השער ואמרו במדרש (רות זוטא) לבית המדרש א"כ ע"כ הוציא נעליו מקודם ואיך שלף נעלו ולכן הוכרח לפרש נרתק בית ידו, אבל הגמ' דידן לשיטתו בברכות ס"ב ב' דמותר ליכנס במנעל לביהכ"נ ולכן מפרש מנעל ממש כפשוטו. ועוד יש לומר, דהנוגע במנעלים צריך ליטול ידיהם והם ישבו בביהמ"ד ויש בזה ביטול תורה ולמה הוצרך לשלוף נעלו ולא נתן לו דבר אחר לקנין ולכן מפרש לא נעל של רגל אלא של יד וע"ז א"צ ליטול ידיה.

(טעמא דקרא)

שו"ת בעניני חג השבועות

- ש. האם בליל שבועות עדיף שבחור או אברך ילמדו גמרא בעיון או אפשר גם לומר תיקון, ואם אביו אומר תיקון מה יאמר.
- ת. אם אביו אומר תיקון שגם הוא יאמר תיקון. [והוסיף בנו הגאון הר"ר אברהם ישעיהו שליט"א שבאמת אביו שאל את החזו"א מה לעשות האם תיקון או לימוד, והחזו"א אמר לו שיאמר תיקון, ולאדם אחר החזו"א אמר שילמד, והחילוק זה בגלל שמרן הגר"ח שליט"א אביו מרן הסטייפלר זצוק"ל היה אומר תיקון, לכן ענה לו החזו"א שגם הוא יאמר תיקון, משא"כ לאדם אחר שאביו לא אמר תיקון לכך החזו"א הורה לו ללמוד, וזה יסוד הדברים שענה מרן הגר"ח שליט"א, על פי החזו"א הנ"ל, שאם אביו אמר תיקון שיאמר.]
- ש. האם צריכים לעמוד בשבועות בזמן שאומרים עשרת הדברות.
- ת. הרמב"ם אומר שלא לעמוד בעשרת הדברות. [והוסיף בנו הגאון הר"ר אברהם ישעיהו שליט"א שמרן שליט"א נוהג לעמוד כשקורין עשרת הדברות גם בסדרא וגם בשבועות]
- ש. האם במנהג לאכול מאכלי חלב בשבועות יש "אל תטוש תטוש".
- ת. היות שיש כזה מנהג יכול להיות שיש "אל תטוש".
- ש. האם יש עניין לאכול דווקא סעודה של שיעור על המחיה של מאכלי חלב או שמספיק טעימה בעלמא.
- ת. המנהג לאכול סעודה ממש. [והוסיף בנו הגאון הר"ר אברהם ישעיהו שליט"א שכך נהג מרן הסטייפלר זצוק"ל לאכול סעודה ממש, וכך למעשה נוהג אביו מרן הגר"ח שליט"א, רק שהסטייפלר נהג לאכול בלילה, ומרן הגר"ח שליט"א מאחרי הנישואין שלו הוא נוהג לאכול ביום את הסעודה החלבית, שכך נהג חמיו מרן הגר"ח שליט"א אלישיב זצ"ל.]
- ש. כמה זמן למעשה צריך להמתין בין החלב לבשר בשבועות.
- ת. מספיק לרחוץ את הפה ואת הידים ולעשות קינוח.
- ש. כמה זמן צריך לישון בערב שבועות שזה יחשב לשינת קבע שיוכל לברך ברכות התורה ביום של שבועות.
- ת. חצי שעה.
- ש. אדם שפוטר את עצמו בברכות התורה באהבה רבה, מה הוא יעשה עם קרבנות של שחרית.
- ת. שיאמר את הקרבנות לאחר שחרית.
- ש. אדם שלא שמע קריאת מגילת רות בציבור, האם יש ענין לקרוא ביחידות, או לא.
- ת. יש ענין לקרוא מגילת רות אפי' לבד.
- ש. האם מותר להתפלל על הצלחה בלימוד התורה בחג השבועות, או שזה בכלל בקשות שלא מבקשים ביו"ט.
- ת. רק לחשוב מותר, והזמן שראוי לחשוב זה בהאר עינינו בתורתך שאומרים באהבת עולם.
- ש. לגבי מצות ושמחת בחגך, האם חייבים לקנות דוקא בגדים או כל דבר שמשמח.
- ת. כל דבר שמשמח זה טוב.
- ש. האם מועיל מחילת האשה, או שלא מועיל מחילת האשה.
- ת. לא מועיל מחילה.
- ש. והאם המצוה היא דוקא שהבעל יקנה, או שמספיק שהוא נותן לה את הכסף לקנות.
- ת. המצוה על הבעל לקנות.

(שו"ת ידון משה ח"ט)

ניתן לשלוח בקשה להצטרפות קבועה במייל: 0573145900@okmail.co.il או בפקס: 077-2092005
נשמח לקבל עובדות מרבינו שליט"א (ממקור ראשון בלבד) וכן מכתבים עם תשובות כדי שנוכל לפרסמם ולזכות את הרבים.
הערות והארות יתקבלו בברכה 057-3145900 ניתן להנציח לע"נ לרפואה ולהצלחה